

Силабус курсу
РЕГІОНАЛІСТИКА

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма Науки про Землю
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог.н., доц. **Таранова Наталія Богданівна**

**Контактна
інформація**

taranova2202@gmail.com; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс «Регіоналістика» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти із питаннями, що стосуються вивчення регіональних особливостей природно-ресурсного потенціалу, господарства та населення регіонів України. Завданнями вивчення дисципліни «Регіоналістика» є формування у студентів чіткого розуміння об'єкту, предмету та завдань курсу як наукового напрямку в сучасних умовах та основних наукових положень регіональної географії; визначити головні геопросторові особливості розвитку окремих регіонів України; висвітлити основні тенденції сучасної регіональної політики в Україні та шляхи її покращення; проаналізувати сучасну регіональну політику в Україні та її ефективність в покращенні рівня та якості життя в регіонах; ознайомити студентів з рівнем економічного розвитку регіонів.

Зміст навчальної дисципліни «Регіоналістика» сформований на основі відповідних положень щодо фахівців у сфері наук про Землю, здобувачів другого ступеня вищої освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	
1	ТЕМА 1. РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ І РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА	Знати трактування категорій регіон, регіоналізація, регіональна економіка, регіональна політика.
2	ТЕМА 2. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ. ТЕРИТОРІЯ. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ РЕГІОНІВ	Вміти аналізувати природно-ресурсний потенціал регіонів, біосферний потенціал регіонів, земельні ресурси

		регіонів.
3	ТЕМА 3. ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	Знати нові підходи до управління демографічним розвитком країни, формування геодемографії як нової міждисциплінарної предметної області, методи формалізації та параметризації якісних характеристик геодемографічних процесів.
4	ТЕМА 4. СТРУКТУРА ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ	Знати структуру господарства: зміст і функції поняття, основні економічні пропорції, співвідношення виробничої сфери і сфери послуг, секторну структуру господарства.
5	ТЕМА 5. ГАЛУЗЕВА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ	Знати загальну схему галузевої структури господарства, галузеву рубрикацію промисловості, сільського господарства, транспорту.
6	ТЕМА 6. ФОРМИ СУСПІЛЬНОЇ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА	Вміти аналізувати регіони за структурою господарства.
<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА</i>		
7	ТЕМА 7. РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ ЗА СТРУКТУРОЮ І СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ ГОСПОДАРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ	Вміти аналізувати схеми галузевого і територіального управління економікою, форми суспільної організації виробництва.
8	ТЕМА 8. РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ РІВНІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	Вміти аналізувати рівні економічного розвитку регіонів, регіональні відміни у якості життя населення, рівень життя та бідності населення.
9	ТЕМА 9. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ І РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ КРАЇНИ	Знати адміністративно-територіальний поділ країни і його недоліки, адміністративно-територіальний устрій України: історико-географічний огляд.
10	ТЕМА 10. ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНІВ	Знати генеральну схему планування території України, цільові настанови геопланування регіонів, методичні засади геопланування регіонів.
11	ТЕМА 11. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ	Вміти аналізувати територіальну організацію і екологічну безпеку суспільства, загальні принципи регіональної еколого-економічної політики.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2.	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми

ЗК 5.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ФК 2.	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства
ФК 3.	Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку
ФК 4.	Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів
ФК 5.	Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ
ПРН 1.	Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі
ПРН 2.	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю
ПРН 3.	Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі
ПРН 7.	Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності
ПРН 8.	Знати принципи управління підприємствами сфери природокористування, їхньої організації, виробничої та організаційної структури управління
ПРН 9.	Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми
ПРН 10.	Вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук
ПРН 13.	Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи

Літературні джерела

1. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.
2. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: підр. для студентів географічних спеціальностей вищих навч. закл. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
3. Соціально-економічна географія України / За ред. О.І. Шаблія. Львів: Світ, 2012.
4. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. Луцьк: Надстир'я, 2001. 528 с.
5. Гнатишин І.М. Регіон як територіальна система в світогосподарських зв'язках країни: автореф. ... канд. екон. наук. Львів, 1995. 21 с.
6. Гнатишин І.М. Потовець П.С. Зовнішньоекономічні відносини: регіональний аспект. Чернівці: Прут, 1992. 54 с.
7. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети К.: Наук. думка, 2006. 510 с.
8. Долішній М.І. Фінансова політика і стабілізація економіки України. / *Регіональна економіка*. 2000. № 1. С. 7-11.
9. Розміщення продуктивних сил: навч. посіб. для ВНЗ / за ред. С.І. Дорогунцова, Я. Б. Олійник, А.В. Степаненко. К.: Кондор, 2000. 364 с.
10. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки / С.І. Дорогунцов, Я. б. Олійник, А. В. Степаненко. К.: СТАФЕД-2, 2001. 143 с.
11. Доценко А.І. Регіональне розселення: проблема та перспективи. К.: Наук. думка, 1994. 195 с.
12. Мельник С.А. Управління регіональною економікою: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2000. 124 с.
13. Методологічні засади комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів / відп. ред. Б. М. Данилишин. К.: РВПС України НАН України, 1998. 161 с.
14. Методичні рекомендації з розробки програм соціально-економічного розвитку регіону. К.: Знання, 1997. С. 3-16.
15. Пила В. І., Чмир О.С. Спеціальні (вільні) економічні зони: теорія та практика: навч. посіб. К.: КНЕУ, 1998. 328 с.
16. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. К.: Вища шк., 1996. 231 с.
17. Пістун М.Д. Мезенцев В.О., Тьорло К.В. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект: монографія. К.: Вид.-поліграф. центр "Київ. ун-т", 2004. 130 с.
18. Поповкін В.А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. К.: Наук. думка, 1993. 218 с.
19. Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України / за ред. С. Максименка. К.: Логос, 2000. 170 с.
20. Регіональна політика: методологія, методи, практика / М.І. Долішній, П.Ю. Беленький, В.Я. Бідак та ін. Львів: ІРД НАНУ, 2000. 719 с.
21. Розміщення продуктивних сил України: підручник / за ред. П.В. Качана. К.: Вища шк., 1998. 375 с.
22. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку. К.: Вища школа, 2002. 254 с.
23. Стеченко Д. Н. Комплексное территориальное планирование народного хозяйства (экономико-географические аспекты). К.: Вища шк. Головное изд-во, 1988. 200 с.
24. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком. К.: Вища школа, 2000. 223 с.
25. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика. К.: Вікар, 2002. 374 с.
26. The European Union and the regions (edited by M. Keating, B. Jones). Oxford: Clarendon Press, 1995. 306 p.
27. Regional Policy. Fact Sheets on the European Union. Directorate General for research. Official Publications of the European Communities. Luxemburg, 1998. P. 142-147.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	40
Модуль 2 (теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	40
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE